

Abstrakt

Dizertačná práca definuje model s kvázi-lineárnou úžitkovou funkciou dopytu ako model vhodný na analýzu výstupov strategických rozhodnutí producenta pôsobiaceho na reálnom trhu substitučných produktov.

Model s kvázi-lineárnou úžitkovou funkciou dopytu vychádza z modelu s lineárnou úžitkovou funkciou dopytu, ktorý sa štandardne využíva na analýzu trhu dokonalo substitučných produktov, no obohacuje tento model o člen komplementárnosti substitučných produktov v úžitkovej funkcii dopytu, čím oslabuje predpoklad ich dokonalej substitúcie, no zároveň umožňuje výstupy, ktoré je možné pozorovať na reálnych trhoch.

Práca na identifikáciu výstupov modelov využíva prostriedky teórie hier, pričom v prípade modelu s lineárnou úžitkovou funkciou poskytuje dva dôkazy výstupov s rovnakými výsledkami, jeden pomocou modelovania racionálneho uvažovania producentov a druhý pomocou prostriedkov teórie hier, čím vytvára myšlienkový most medzi týmito dvoma prístupmi.

Práca má štyri hlavné časti. V prvej časti práca predstavuje modely využívané v súčasnosti na analýzu konkurenčných trhov. V druhej časti sa práca venuje modelu s lineárnou úžitkovou funkciou dopytu, pričom identifikuje jeho výstup, ktorý je v rozpore s pozorovaniami na reálnych trhoch. V tretej časti sa práca venuje modelu s kvázi-lineárnou úžitkovou funkciou dopytu, ako modifikácii modelu s lineárnou úžitkovou funkciou dopytu, pričom ju obohacuje o člen komplementárnosti substitučných produktov v úžitkovej funkcii dopytu. Práca na príklade duopolu identifikuje výstup z modelu s kvázi-lineárnou úžitkovou funkciou dopytu, ktorý na rozdiel od modelu s lineárnou úžitkovou funkciou dopytu nie je v rozpore s pozorovaniami na reálnych trhoch. Následne práca prechádza k náznamu výstupu modelu oligopolu s kvázi-lineárnou úžitkovou funkciou dopytu vo všeobecnom riešení a to konkrétne na príklade triopolu. Vo štvrtej časti práca diskutuje výstupy modelu s kvázi-lineárnou úžitkovou funkciou dopytu a jeho aplikáciu v strategickom rozhodovaní producenta na reálnom trhu substitučných produktov. V tejto časti práca zároveň diskutuje výhody aplikácie modelu s kvázi-lineárnou úžitkovou funkciou dopytu z hľadiska vhodnosti modelu a podmienok jeho reálnej aplikácie, komplexnosti výpočtu, zrozumiteľnosti parametrov a možnosti aplikácie vývoja parametrov (interných a externých, implicitne a explicitne obsiahnutých v modeli) v čase.

Kľúčové slova: kvázi-lineárna úžitková funkcia, lineárna úžitková funkcia, oligopol, duopol, substitučné produkty, strategické rozhodovanie